

ember szereti a feleségét, a többi aztán megy magától. Pedig a neheze csak ezután következik. Most már tudom, hogy önmagában már az is csoda, ha az asszony egészségesnek szüli meg őket. Még nagyobb csoda, ha az ember eteti, ápolja, gondozza, azaz van ideje, pénze a gondozásra, ápolásra. De az már aztán világrengető dolog, ha az ember még arra is szakít időt ebben a rohanásban, hogy figyelje, nézze őket, hogy játsszon velük, hogy ne akarjon minden áron valami jobbat faragni belőlük, mint ő maga, hanem csak hagyja őket azzá nőni akik, akinek ide küldték őket. Ma már azt is tudom, hogy ennek egyetlen módszere a barátom képére épített svéd módszer. A barátom tudja, hogy honnan jönnek a gyerekek, és mi az életük célja és értelme. Tudta nálam is — mint mesélte -nálad is tudja és náluk is tudja.

Hirtelen kiáltás zavarta meg a beszélgetésüket. A szomszéd vadász többszöri sikertelen kísérlet után, már lenn a kukoricás alján járva, még egyszer megpróbálta figyelmeztetni őket, hogy lefűjták a vadászatot. Nagyot rikkantott hát és a karjával is erősen hadonászott. Nem értette, mi történhetett velük. János vissza-íntett és lekiáltott:

— Megyünk mi is azonnal!

- Gyerünk — mondta Pista, mikor a vadász eltűnt az első házak között, de János megfogta a karját.

Te Pista, aztán a papnak elmondta-e ezeket?

- Tudod, a Béla rendes ember — vakarta meg a kalapja alatt Pista — , majd egyszer elmondom neki is. Sok a gondja most a templomfelújítással. Nehezen jönnek a pénzek is a püspökségtől. Majd, ha egyszer lesz egy nyugodt nyárestéje. Akkor, talán akkor.

- Gondolod, hogy kisajátíthatod magadnak a barátodat? — kérdezte János, de rögtön megérezte, hogy merő irigységből tette. Meg is bánta azonnal, de a koma csak mosolygott.

- Tudod, beszéltem vele ezekről a dolgokról is. Azt mondta, hogy ha barátja maradok, előbb-utóbb meg fog látszani rajtam. A környezet, a falubeliek, a család, a vadászok mind-mind észre fogják venni rajtam, hogy barátok vagyunk. Valószínűleg a pap veszi észre legkésőbb — mondta, de szerintem Béla azért ennél jobb megfigyelő, bár hát ő tudja. Azt mondta, hogy a hegyek kisimulnak, a völgyek feltöltődnek, a forró lehül és a jeges felmelegszik. Minden kapcsolatom csak annyira lesz meleg, amennyire szükséges. A politika, az eszmék és a világ nagy gondjai eltávolodnak tőlem. Nem teljesen, csak olyan távolságba, ami már nem zavarja a barátságunkat. Mert ha jó barát leszek — mondta, ugyanúgy fogok érezni iránta, mint ő irántam. Ő pedig odaadta az életét is. Ezt az egy pontot nem értettem és ezt észre is vette. Ne nyugtalankodjál és ne félj! — mondta. Tudom, néha ijesztő, amiket mondok, de meglátod, nem lesz olyan nehéz, mint most gondolod, és ne feledd — tette hozzá — ,: harmadnapra feltámadtam.

Az utolsó beszélgetésünk óta szinte semmi sem történt. Anyósom nyelve ugyanolyan, mint korábban, Juli is gyötör eleget a pénz miatt, a vadászok pedig tudod te is — nem sokat törődnek a módszerünkkel, bár az elején jókat röhögtek rajtunk. Szóval semmi. Reggel felkelek, mint szoktam, elvégzem a munkámat, mint szoktam, este lefekszem, mint szoktam. Talán az egyetlen különbség, hogy a képe velem van egész nap és mindenre, mindenkire rávetődik, amivel, vagy akivel foglalkozom, és ettől valahogy egyszerűbbnek látszik minden.

János nem szakította többet félbe. Hagyta, hadd mondja. Úgy sem tudott volna már mit kérdezni tőle, mert az egész valahogy zürzavaros volt számára. A komán meg látszott, hogy teljesen el van varázsolva. Olyanokat mondott, hogy bármikor diliházba csukathatná. Valami keserű csomó kezdett gyűlni a gyomrában, még fenn az erdőszélen és most, hogy beértek a faluba, már a szájában is érezte a keserű ízt. Ő sem tudta miért, de mielőtt elérték az erdészetet kibuggyant belőle.

— Na, te nagyokos, kérdezd meg a barátodat, miért maradt el a vadászat? Ő biztosan tudja és megmondja neked!

Pista egy pillanatra megállt és szomorú mosoly ült ki az arcára.

— Gondoltam, hogy talán még neked sem kellene ezekről beszélnem. Látod, máris közénk került valami, ami eddig nem volt. De nem adom most már olyan könnyen fel a jó barátságokat. Ne is menj tovább. Ennek a vadászatnak már úgyis lőttek. Gyere, menjünk be a kocsmába. Azt mesélik, hogy Feri már nem azt a fanyar mátravidékit hozatja, hanem kibékült az apósával és újra a jó csopakit méri.

KIRÁLY IGNÁ CZ

TESTVÉRBARÁTSÁG

Meghívom a kedves olvasót, hogy lépegesen velem, hogy a barátságtól és a testvériségtől eljussunk a testvérbarátsághoz. Miért fontos ez? Számomra azért, mert kapcsolatainknak olyan mélységét ismerhetjük meg, mely földi életünkben nagyon fontos. Ki az egészséges ember? Akinek jók a kapcsolatai önmagával, Istenével, testvéreivel, barátaival, felebarátaival... és az egész teremtett világgal. Az pedig nem lehet vita tárgya, hogy mindannyian szeretnénk egészségesek lenni. A csendes, visszahúzódó ember szeret egyedül lenni, de nem szeretne magányos lenni.

Az erősen kommunikatív ember szeret mindenkit megszólítani, de igényt tart személyes körének tiszteletben tartására. Mindenki egyensúlyra törekszik

kapcsolataiban is. A tolakodást elhárítjuk, a bezárkózóhoz bekopogtatunk. A szakirodalom és a tapasztalatunk is azt mutatja, hogy a személyi érettség mutatója, hogy képes-e az adott személy tartós barátságokat kialakítani, elfogadni és éltetni.

A barátság izgalmas téma biblikusan is. Az Ószövetségben sok szó fejezi ki a sokféle tartalmat. A héber „óhév” azt a kapcsolatot fejezi ki, amely érzelmi töltésű. Ilyen a szülői és a hitvesi szeretet. Ez a szó 36-szor fordul elő az Ószövetségben. Ilyen az Isten és az ember jó kapcsolata is. Ábrahám Isten barátja (Iz. 41,8). Az iszlámban Ábrahám neve „Al-kha-lil”, Allah barátja. Aki nem hiszi, nézze meg Ábrahám sírjának hebroni feliratát. A „réa” szóval a törzsbeli, a rokon, a szoros kapcsolatú szomszéd fejeződik ki. Ő az a „másik”, akivel életszerű kapcsolatban vagyok. Ez 190-szer fordul elő az Ószövetségben! Ez felel meg leginkább a mi felebarát szavunknak. A főparancs 2. részében is ez szerepel: „szeresd felebarátodat/embertársadat, mint saját magadat” (Lev. 9,18). Az „áluť” az, akivel tudatosan kapcsolatot építünk. Akit beavatok számomra is és számára is fontos dolgokba. Nem véletlen, hogy az izraeli iskola neve is ebből származik (ulpán). A „chávér” mindenkinek ismerős, hiszen a magyar köznyelv haver szava innen ered. Ez a társ, a kolléga, aki valamilyen területen (nem mindenben!), hozzám kötődik.

A magyar nyelvterületünkön a bizalmas köznyelv szava 1862-től mindmáig. Csak az érdekesség kedvéért említ meg a többi szót: ách=testvér, jádid= kedvesem, jódéa= ismerős, károv=közeli, slomi=békém embere. Ajánlott olvasmány Dávid és Jonatán barátságának leírása az 1 Sámuel 18. fejezetétől. A világtörténelem egyik kiemelkedő barátságáról van szó! „Minden szeretet, amely érdektől függ, megszűnik, mikor az érdekeltség megszűnik. Érdekszeretet Ammon és Támár szeretete. Érdektől független Dávid és Jonatán szeretete.” (Talmud, Pirké Avót 5,19).

Az Újszövetség görög nyelvezete igyekezett visszaadni az eredeti, de ránk nem maradt héber, arám fogalmakat. A „filosz” és a „hetairosz” szavak ezek. Jézus a vámosok és bűnösök filosza, barátja, hangzik a lejárató kritika. (Mt.11,19). Jézus az ő tanítványait is ezzel a szóval nevezi barátainak (Jn. 15,14). Itt tartalmilag az a barát, akivel közös meggyőződésre jutottunk (v.ö. 3 Jn 15).

Ez a szó 29-szer fordul elő az Újszövetségben. Látni fogjuk a testvériség tartalmánál, hogy Jézus egyben gondolta a barátságot és testvériséget. A hetairosz csak háromszor szerepel és mindig a kapcsolatban lévő chávér jelentésben (szőlősgazda a zúgolódókat, a menyegzőn tiszteletlenül megjelentet a király, Jézus Júdást). Az ősegyházban a hívek nem egyenlőséget fejeznek ki Jézussal, hanem tanítványi állapotot.

Egymás közötti megszólításban a „testvér” (ách, adelfosz) lett általánossá. Jézus baráti kapcsolatainak jó bemutatója az, ahogyan Péterhez, Jakabhoz és Jánoshoz

kötődik. Az adott lehetőségekből a legalmasabbakat emelte legközelebb magához, megfontolt döntéssel. Mária, Márta és Lázár (Jn. 11,5) baráti kapcsolata Jézussal, a barátság érzelmi fontosságára mutat rá.

Összefoglalhatóak az eddigiek. Jézus szerint a barátság elsősorban az Ország szerinti, csak másodlagos az érzelmi elem (János és Lázár). Jézus barátsága nem kiérdemelhető, ő maga mindenkinek felkínálja, és aki csatlakozik személyéhez és ügyéhez, azok megkapják, hogy: „barátainknak mondalak titeket” (jó lenne, ha ti is annak tartanátok engem). Jézus barátsága intenzív, célirányos.

Hatni akar, értékszemléletet átalakítani akar. A jó közérzetet meghozni akaró, az együtt poharazgatásnak haveri jelei nem maradtak ránk. Jézus barátkozásának életjelei: felfigyel (Zakeus), meghív (Máté), együtt járnak (vándorok), megélhetési közösség (közös kassza), szellemi partnerség (külön is megmagyaráz), lelki közösségvállalás (ima), válságban hűség (Ti is el akartok menni?). Jézus mindenét adja barátaiért: tanítását, példáját és életét. Sokáig egy oldalú volt ez a barátság-testvériség.

A barátság bizalom, ragaszkodás, mely érzelmi szeretettel köt össze embereket. Akkor is így van, ha mindenki, Jézus is, a maga karaktere szerint éli meg ezt. Lázárból nem lett apostol, pedig barátság, az volt. Olyan jóakaratra épül a barátság, melyet belső indíttatásból él meg az ember.

Hasonló a szerelemhez, hiszen egyiket sem tudjuk logikusan levezetni és észérvekkel kimerítően megérvelni. „Meglátni és megszeretni...” állapot ez. Érzelmi hangsúlya miatt az Isten Országához a barátság mellett szükség van a testvériségre is.

Testvér, túl a vérségi köteléken, az, akivel egy néphez, nyelvcsaládhoz, világnézeti táborhoz tartozom. Ez jelenti azt, hogy egy irányba nézünk és egy irányba is haladunk. Egészen magunkra szűkítve, ki a keresztény? „Aki magáénak vallja Jézus személyét és ügyét.” (Küng). A testvériség az értékszemléleti összetartozás szava. Racionális, megfontolt döntésekre épülő kapcsolat.

Testvérbarátságokra épülhet az Isten Ország a földön. Miért? Mert ebben a teljes ember benne van. A teljes ember, aki értelemmel, érelemmel és akarattal hozza létre, ápolja és fejleszti emberi kapcsolatait. Szinte definícióként ide kívánczik a lényeg.

Testvérbarátság elvi harmóniával és szívbeli ragaszkodással működő közös munkálkodás az Isten Országá építéséért a földön.